

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.245.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16572 Pani Posłanki Doroty Arciszewskiej-Mielewczyk, w sprawie zwiększenia dofinansowania na uczestników warsztatów terapii zajęciowej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) stanowią kluczowe ogniwo systemu aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPIPS) dostrzega wyzwania, przed którymi stoją jednostki prowadzące te placówki, szczególnie w obliczu rosnących kosztów utrzymania oraz konieczności podnoszenia standardów świadczonych w nich usług.

Jednocześnie należy wskazać, że wsparcie osób z niepełnosprawnością – zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1684, z późn. zm.) - jest zadaniem samorządu powiatowego. Ponadto, zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 913, z późn. zm.), dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej jest jednym z zadań samorządu powiatowego.

Mając świadomość wagi zadań związanych z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami, kierownictwo ministerstwa oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) wspiera władze samorządowe w realizacji zadań wynikających m.in. z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przekazując im według algorytmu środki funduszu na zapewnienie funkcjonowania WTZ (zgodnie z art. 48 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jak i rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1605, z późn. zm.).

Warto zaznaczyć, że – zgodnie z art. 68c ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – 90% kosztów działalności WTZ pokrywane są ze środków PFRON. Koszty działalności warsztatu są finansowane również ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10% tych kosztów. Obowiązek dofinansowania warsztatu przez powiat nie ma charakteru wyłącznego, ponieważ może zostać uzupełniony dofinansowaniem pochodzącym z innych źródeł, np. ze środków jednostki prowadzącej warsztat, ze środków gminy albo województwa jako jednostek samorządu terytorialnego, lub ze środków innych podmiotów. Ponadto powiat może zwiększyć swój udział w finansowaniu warsztatu ponad określone w art. 10b ust. 2a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych 10% kosztów jego działalności.

W ostatnich latach kilkakrotnie zwiększano kwotę środków PFRON na dofinansowanie rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej. Między rokiem 2015 a 2025 wrosła ona z 14 796 zł do 35 196 zł.

Uwzględniając sygnały napływające ze środowiska WTZ dotyczące rosnących kosztów prowadzenia tych placówek, w drugiej połowie 2025 r. podjęto kolejne działania legislacyjne zmierzające do zwiększenia wysokości dofinansowania. W ich efekcie Rada Ministrów przyjęła 27 lutego 2026 r. rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. poz. 260), które zwiększa dofinansowanie rocznego pobytu jednego uczestnika WTZ do 38 496 zł w 2026 r. i w latach następnych. Zaproponowana wysokość środków przeznaczanych na działalność warsztatów terapii zajęciowej uwzględnia aktualne możliwości finansowe PFRON oraz konieczność zapewnienia finansowania zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jak również programów Rady Nadzorczej PFRON.

Odnosnie do powiązania wysokości kwoty dofinansowania kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej z określonymi wskaźnikami (np. z wysokością średniego wynagrodzenia za pracę) należy wskazać, że zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także rozporządzeniem w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym nie ma możliwości uzależnienia podziału środków algorytmowych od wskaźników waloryzujących jego wysokość. W § 5 ust. 2-4 ww. rozporządzenia określono wysokość kwoty dofinansowania rocznego pobytu osoby z niepełnosprawnościami zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, która zatrudniona jest w zakładzie aktywności zawodowej (ZAZ) oraz wysokość kwoty na dofinansowanie rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej (WTZ).

Propozycja powiązania finansowania WTZ z wysokością minimalnego czy średniego wynagrodzenia za pracę, bądź z wysokością inflacji nie jest zasadna, ponieważ kwestie te reguluje przywołany akt wykonawczy do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wdrożenie takiego rozwiązania wymagałoby całościowej zmiany finansowania WTZ, a w konsekwencji zmiany wzoru algorytmu w dotychczasowym kształcie. Co więcej, przyjęcie go skutkowałoby znaczącym wzrostem wydatków PFRON w zakresie finansowania samorządów powiatowych. Wprowadzenie stałego mechanizmu corocznej waloryzacji kwoty dofinansowania, niezależnie od sytuacji finansowej PFRON, wiązałoby się z istotnym ryzykiem dla stabilności finansowej funduszu. W perspektywie wieloletniej mogłoby to prowadzić do ograniczenia możliwości finansowania innych form wsparcia kierowanych bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami. Należy bowiem zauważyć, że już obecnie występuje istotna skala niezaspokojonych potrzeb w tym zakresie – według danych PFRON w 2025 r. wyniosły one ok. 750 mln zł.

Aktualnie nie są zatem prowadzone prace których celem byłoby wprowadzenie stałego mechanizmu waloryzacji dofinansowania kosztów rocznego pobytu uczestnika w WTZ. Jednocześnie Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na bieżąco monitoruje sytuację warsztatów terapii zajęciowej i nie wyklucza podejmowania dalszych działań w tym zakresie,

adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb systemowych oraz możliwości finansowych PFRON.

Informuję, że Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje następujące programy i zadania na rzecz wparcia WTZ i ich uczestników:

- 1) Program wyrównywania różnic między regionami III. W ramach obszaru D wspierane są projekty mające na celu likwidację barier transportowych. Adresatami programu w tym obszarze mogą być:
 - placówki służące rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami prowadzone przez: organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego;
 - jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej;
 - gminy, które dowożą osoby z niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami;
 - gminy i powiaty świadczące lub planujące świadczyć dla osób z niepełnosprawnościami usługę „door-to-door”¹.

Zgodnie z „Kierunkami działań oraz warunkami brzegowymi obowiązującymi realizatorów Programu wyrównywania różnic między regionami III” w 2026 r.”² na likwidację barier transportowych można uzyskać wsparcie do:

- a) 155 500 zł dla samochodów osobowych, zwanych „mikrobusami”, które w wersji standardowej są samochodami 9-cio miejscowymi, specjalnie przystosowanymi do przewozu osób na wózkach inwalidzkich;
- b) 127 500 zł dla pozostałych samochodów osobowych, zwanych „mikrobusami”, które w wersji standardowej są samochodami 9-cio miejscowymi;
- c) 380 000 zł dla autobusów.

W ramach obszaru F programu wspierane są projekty mające na celu:

- tworzenie WTZ (poprzez finansowanie części kosztów utworzenia nowego WTZ w powiecie, na terenie którego nie ma tego typu placówki);
- przeciwdziałanie degradacji infrastruktury funkcjonujących WTZ, ŚDS lub ZAZ poprzez sfinansowanie części kosztów remontu albo modernizacji ww. placówek.

Dofinansowanie udzielane jest jednostkom samorządu terytorialnego i organizacjom pozarządowym prowadzącym WTZ, ŚDS lub ZAZ. Realizatorem programu będą samorzady powiatowe, które przyjmą zaproszenie do uczestnictwa w nim. Dofinansowanie w br. może wynieść do 70% kosztów realizacji projektu, ale nie może przy tym przekroczyć 19 000 zł na każde tworzone miejsce dla osoby z niepełnosprawnością w WTZ albo do 80% kosztów realizacji projektu i nie więcej niż 207 500 zł na remont bądź modernizację przeciwdziałającą degradacji infrastruktury WTZ, ŚDS lub ZAZ.

¹ Mając na uwadze znaczenie zapewnienia transportu dla osób indywidualnych o ograniczonych możliwościach poruszania się, Rada Nadzorcza PFRON uchwałą nr 9/2025 z dnia 15 października 2025 r. przyjęła zmiany w programie, w którym m.in. dodano obszar H obejmujący dofinansowanie realizacji usługi „door-to-door skierowany do gmin i powiatów. W „Kierunkach działań oraz warunkach brzegowych obowiązujących realizatorów (...)” w 2026 r. określono warunki realizacji wsparcia w tym zakresie, w tym maksymalną wysokość dofinansowania wynoszącą do 16 500 zł za każdy miesiąc realizowania usługi „door-to-door”. Wprowadzenie obszaru H stanowi odpowiedź na sygnalizowane przez środowisko osób z niepełnosprawnościami potrzeby w zakresie indywidualnego transportu, w szczególności w sytuacjach, w których dotychczas funkcjonujące mechanizmy nie zapewniały pełnej dostępności usług rehabilitacyjnych.

² Załącznik nr 1 do uchwały nr 98/2025 Zarządu PFRON z dnia 14 listopada 2025 r.

- 2) Program „Zajęcia klubowe w WTZ”. Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym, co ułatwić ma prowadzenie przez WTZ zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji. Beneficjentami programu są osoby z niepełnosprawnościami posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), które były uczestnikami WTZ i opuściły warsztat w związku z podjęciem zatrudnienia, a także osoby z niepełnosprawnościami posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne) znajdujące się na liście osób (art. 10f ust. 2a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zatwierdzono i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

Adresatami programu są podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej. Pomoc finansowa w jego ramach udzielana jest ze środków PFRON przez biorące w nim udział samorządy powiatowe. Dofinansowanie dotyczy kosztów prowadzenia przez WTZ zajęć klubowych, które mogą obejmować aktywne formy wspierania osób z niepełnosprawnościami w podjęciu lub utrzymaniu zatrudnienia. Czas trwania zajęć klubowych dla osoby z niepełnosprawnością to nie mniej niż 5 godzin miesięcznie. Szczegółowy zakres i organizację zajęć klubowych ustala WTZ.

- 3) Zadania zlecane na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Organizacje pozarządowe, realizując projekty w ramach zadań zleczanych, mogą udzielać wsparcia osobom będącym uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej, o ile proponowane działania uzupełniają pomoc finansowaną ze środków PFRON na prowadzenie WTZ.

Aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowywane są rozwiązania wzmacniające jakość i skuteczność działań realizowanych przez warsztaty terapii zajęciowej zakładające wdrożenie Standardów funkcjonowania WTZ, które wpisują się w założenia działania IV 1.4. Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 pn. „Poprawa funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej”.

Ze względu na różnorodne stanowiska i oczekiwania dotyczące zmian w funkcjonowaniu WTZ prowadzony jest szeroki dialog z przedstawicielami środowiska ww. placówek pobytu dziennego. Standardy wraz z projektami rozwiązań prawnych są przedmiotem rozmów z przedstawicielami warsztatów terapii zajęciowej. Jednocześnie w kwietniu i maju 2025 r. odbyły się prekonsultacje wybranych rozwiązań ze Standardów.

Do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów wpisano założenia projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (UD348) w zakresie wprowadzenia standardów dla WTZ. W styczniu br. poprosiłam przedstawicieli warsztatów terapii zajęciowej o zgłoszenie uwag do projektu. W związku z tym, że najwięcej zastrzeżeń dotyczyło zapisu ograniczającego okres pobytu uczestników w WTZ do czasu przeprowadzenia 3 ocen kompleksowych, zdecydowałam o rezygnacji z tego rozwiązania. Projekt ustawy będzie szeroko konsultowany z przedstawicielami środowiska WTZ i osób z niepełnosprawnościami na kolejnych etapach jego procedowania.

Spotkanie z przedstawicielami WTZ i członkami Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, w ramach powołanego uchwałą nr 4/2026 Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych z dnia 10 lutego 2026 r. doraźnego

Zespołu problemowego zajmującego się warsztatami terapii zajęciowej, odbyło się 3 marca br. Kolejne spotkanie z przedstawicielami ww. zespołu odbyło się w dniu 29 kwietnia br.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/